

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

УДК 378.4:339.944

Л.М. Янчева, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

В.А. Гросул, д-р екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

С.О. Зубков, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

МІЖНАРОДНЕ ПАРТНЕРСТВО УНІВЕРСИТЕТІВ – ЗАПОРУКА АКТИВІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

В епоху інтеграції в міжнародне науково-освітнє середовище, глобалізації, цифрової економіки, високих технологій та компетентнісної парадигми вищої освіти відбувається актуалізація навичок, умінь і компетенцій випускників закладів вищої освіти (ЗВО), без яких неможливо бути затребуваними на ринку праці. Навички XXI століття – це вміння критично та креативно мислити та здібності до взаємодії, комунікації й генерування нових ідей та їхньої реалізації, що зобов'язує ЗВО здійснювати підготовку фахівців на випередження практики, розвивати їхні підприємницькі здібності й таким чином задовольняти очікування роботодавців та суспільства.

Молодіжне підприємництво є «драйвером» у вирішенні як проблем молоді, так і соціально-економічних державних проблем, що обумовлює необхідність розширення його можливостей. Активізація підприємницького потенціалу молоді збільшує шанси успішної самореалізації в трудовій діяльності, що впливає не тільки на спосіб життя, але дає економічні й соціальні переваги всьому суспільству.

Із метою активізації молодіжного підприємництва та забезпечення знань із підприємницької діяльності в ХДУХТ реалізується грантовий проект за програмою Еразмус+ «Вищі навчальні заклади для молодіжного підприємництва».

Уперше в історії Еразмус+ за напрямом КА2: Розвиток потенціалу молоді до фінансування було рекомендовано проект, у якому саме український університет – Харківський державний університет харчування та торгівлі – виступив як грантоотримувач і координатор проекту. До проекту також були залучені університети з Латвії (Вища школа бізнесу, мистецтв та технологій RISEBA), Білорусі (Білоруський торговельно-економічний університет споживчої кооперації), Молдови (Академія економічної освіти Молдови, Технічний університет Молдови), Грузії (Батумський державний університет ім. Ш. Руставелі) та Вірменії (Вірменський державний економічний університет). Під час вибору партнерів для нашого проекту визначальним чинником була наявність у закладів вищої

освіти потужних структур, які займаються проблемами молоді, а також потенційних сфер подальшого співробітництва.

У рамках реалізації проекту проведено дослідження проблем розвитку молодіжного підприємництва в усіх країнах-учасниках на основі анкетування молоді у віці від 13 до 35 років. Основною метою було визначення чинників, які найбільше впливають на здійснення підприємницької діяльності в Україні.

Дані опитування виявили негативну тенденцію, пов'язану з низькою престижністю вищої освіти (2,76), що свідчить про актуальність реформування цієї сфери в Україні, необхідність підвищення конкурентоспроможності бізнес-освіти на ринку освітніх послуг і зростання його статусу в підприємницькому середовищі.

Досліджуючи основні показники за шкалою «Підтримка», встановлено, що підтримка з боку закладів вищої освіти має низьку оцінку серед молоді: 2,53 з 5 балів. Це є індикатором необхідності вжиття термінових заходів для активізації та розширення в системі освіти України формальних та неформальних навчальних заходів із передачі знань про ведення бізнесу, розвитку нестандартного мислення для підвищення ролі освіти як ключового чинника для працевлаштування і зростання підприємницької активності молоді.

Грунтуючись на результатах проведеного дослідження та з огляду на те, що створення й розвиток бізнесу – завдання, успішність реалізації якого визначається знанням основ бізнесу, галузевих особливостей його реалізації, а також особливостей організації в різних країнах, у рамках реалізації проекту «Вищі навчальні заклади для молодіжного підприємництва» розроблено посібник з основ ведення бізнесу в країнах-партнерах. Посібник буде корисним для тих, хто планує відкрити бізнес у Вірменії, Грузії, Україні, Латвії, Білорусі, Молдові. Він адресований студентам і буде корисним слухачам бізнес-курсів, а також усім тим, хто самостійно займається бізнес-освітою, планує комерціалізувати ідеї, створити власний бізнес.

Посібник містить розділи, у яких послідовно, з урахуванням логіки переходу від одного етапу до іншого, наведено юридичні, податкові, маркетингові, фінансові питання, з якими стикаються молоді підприємці під час підприємницької діяльності. Крім загальних питань, пов'язаних із відкриттям і реєстрацією бізнесу в країнах Східного партнерства, у посібнику подано практичні рекомендації, методи й інструменти, які допоможуть оцінити ситуацію на ринку, сформуванню бізнес-модель, розробити бізнес-план і презентувати його інвестору, оцінити результати діяльності.

Слід зазначити, що розроблений посібник упроваджено в освітній процес ХДУХТ та університетів-партнерів проекту. Так,

викладачами кафедри економіки та управління ХДУХТ розроблені навчально-методичні комплекси та викладаються дисципліни «Організація бізнесу в країнах Східного партнерства» для студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Бізнес-адміністрування», а також спецкурс для студентів економічного факультету «Ведення бізнесу в країнах Східного партнерства».

Авторський посібник знайшов своє застосування й у роботі створеного в університеті Центру з навчання та підтримки молодіжного підприємництва (HEIFYE:lab). Зазначений Центр створено як підрозділ Стартап-центру ХДУХТ. Головною відмінністю роботи центрів є можливість постійного обміну досвідом роботи зі студентськими проектами провідних університетів країн Східного партнерства та Балтії, можливість студентам отримати консультації в бізнес-інкубаторах університетів-партнерів, поширення освітніх програм щодо розвитку окремих підприємницьких компетенцій.

Робота над бізнес-проектами сприяє формуванню студентів як креативних конкурентоспроможних фахівців, що зумовлено кількома обставинами. По-перше, розробка бізнес-проекту передбачає роботу в команді. Це зумовлює численність варіантів як щодо постановки, так вирішення проблеми. Під час роботи в команді генерується значна кількість пропозицій, зокрема напряму, особливостей проекту, формату його презентації, командного стилю.

Висока результативність щодо генерування креативних ідей досягається в разі об'єднання в одну команду студентів різних спеціальностей. У студентів розвиваються здібності не тільки щодо генерування ідеї, але й її реалізації, адже кожен з учасників, як фахівець у певній галузі, надає свої зауваження, пропозиції, що в підсумку посилює конкурентні позиції проекту.

Слід зазначити, що використання результатів проекту «Вищі навчальні заклади для молодіжного підприємництва» дозволить студентам через створення мережі центрів підтримки молодіжного підприємництва HEIFYE:lab в країнах-партнерах, запровадження нових дисциплін, використання посібника в освітньому процесі та в роботі Стартап-центру набути знання та навички реалізації бізнес-проектів у країнах Східного партнерства та Європейського Союзу, а також налагодити співпрацю з молодими підприємцями в Молдові, Білорусі, Грузії, Вірменії та Латвії.

З огляду на викладене реалізація проекту сприяє зміцненню транснаціонального співробітництва між освітою, наукою та бізнесом; підвищенню міжнародного аспекту підприємницької освіти в країнах – членах і партнерах програми Еразмус+.